



COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 21.10.2002
COM(2002) 547 definitief

**TUSSENTIJD'S VERSLAG VAN DE COMMISSIE
AAN DE RAAD, HET EUROPEES PARLEMENT,
HET ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN
HET COMITÉ VAN DE REGIO'S**

**over de uitvoering van het communautaire actieprogramma voor
gezondheidsmonitoring in het kader van de actie op het gebied van de
volksgezondheid (1997-2001)
(Besluit nr. 1400/97/EG van het Europees Parlement en de Raad)**

INHOUDSOPGAVE

1.	Samenvatting.....	3
2.	Inleiding	4
3.	Inhoud van het programma	4
4.	Consistentie en complementariteit	5
5.	Effectiviteit en doeltreffendheid.....	6
6.	Monitoring	6
7.	Correcties	6
8.	Uittreksel uit het verslag van de onafhankelijke deskundige.....	7
8.1.	Inzake gezondheidsmonitoring:	7
8.2.	Inzake het beheers- en bestuursproces:	8
9.	Gefinancierde projecten en begroting.....	8

1. SAMENVATTING

Het communautaire actieprogramma voor gezondheidsmonitoring is op 30 juni 1997 door het Europees Parlement en de Raad goedgekeurd en trad hetzelfde jaar in werking. Het algemene doel van het programma is een bijdrage te leveren tot het opzetten van een communautair gezondheidsmonitoringprogramma. Dit doel wordt nader beschreven in een reeks doelstellingen en activiteiten volgens drie pijlers: vaststelling van communautaire gezondheidsindicatoren, ontwikkeling van een netwerk voor uitwisseling van gezondheidsgegevens op communautair niveau, analyse en rapportage.

Het systeem voor gezondheidsmonitoring in de EU zal vergelijkbare informatie opleveren over de gezondheid, met gezondheidskwesties samenhangende gedragspatronen bij de bevolking, over ziekten en gezondheidsstelsels. Deze gegevens zullen worden gebaseerd op indicatoren inzake definitie, verzameling en gebruik, die op Europees niveau gezamenlijk worden overeengekomen.

Dit tussentijds evaluatieverslag betreft de uitvoering van het programma van 1997 tot 1999. Het is gebaseerd op een externe evaluatie.

Het programma is afgestemd op andere communautaire initiatieven zoals het kaderprogramma voor statistische informatie, projecten op het gebied van de elektronische uitwisseling van informatie tussen overheidsdiensten (IDA) en andere programma's inzake volksgezondheid die gezondheidsmonitoring mede bestrijken. De synergie met het kaderprogramma voor onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie moet worden verbeterd.

Volgens de externe evaluatie worden de in het besluit 1400/97/EG beschreven doelstellingen tot dusver reeds door 60% van de in het kader van het programma gesteunde acties bestreken. 15 van de 19 projecten die in de referentieperiode steun ontvingen, bestrijken diverse aspecten in verband met de vaststelling van communautaire gezondheidsindicatoren. In het programmacomité is rekening gehouden met de adviezen van de lidstaten. De jaarlijkse werkplannen en een lijst van de per jaar geselecteerde projecten zijn naar het Europees Parlement doorgestuurd. De diensten van de Commissie hebben toezicht uitgeoefend op de diverse acties. In de loop van de uitvoering zijn enkele correcties aangebracht om het programma doeltreffender te maken. Over de definitie, kenmerken en beperkingen van een de hele Gemeenschap bestrijkend systeem voor gezondheidsmonitoring dient nog te worden gepraat.

2. INLEIDING

Na de goedkeuring van het communautaire actieprogramma voor gezondheidsmonitoring door het Europees Parlement en de Raad presenteert de Commissie in wat volgt een tussentijds verslag met betrekking tot de uitvoeringsperiode van het programma tussen 1997 en 1999. In 1998 en 1999 werden projecten goedgekeurd met doorgaans een looptijd van twee jaar. Het externe evaluatieverslag waarop dit verslag stoelt, is pas in november 2001 ontvangen. Aangezien het programma is verlengd, zal de eindevaluatie niet voor juni 2004 worden ingediend.

In dit verslag wijst de Commissie op de bereikte graad van consistentie en complementariteit tussen het huidige programma en andere relevante communautaire beleidslijnen, programma's en initiatieven. Om de waarde en impact van het programma te vergroten heeft de Commissie een evaluatie verricht van de acties die overeenkomstig artikel 7, lid 2, van het besluit zijn ondernomen. Er is met bijzondere aandacht gekeken naar de doeltreffendheid en de doelstellingen van de getroffen maatregelen. Hiertoe heeft de Commissie een beroep gedaan op de adviezen van een aantal onafhankelijke deskundigen. De Commissie brengt ook verslag uit over de correcties die in het licht van de verzamelde gegevens noodzakelijk worden geacht.

3. INHOUD VAN HET PROGRAMMA

Besluit nr. 1400/97/EG dat gebaseerd is op het oude artikel 129 van het Verdrag (nu artikel 152), bestrijkt een hele reeks algemene en specifieke doelstellingen. Het algemene doel van het programma is steunverlening voor het opzetten van een communautair systeem voor gezondheidsmonitoring.

Het algemene doel wordt in een aantal doelstellingen en activiteiten in drie pijlers gespecificeerd:

A: vaststelling van communautaire gezondheidsindicatoren

B: ontwikkeling van een netwerk voor uitwisseling van gezondheidsgegevens op communautair niveau

C: analyse en rapportage

De meeste voor steun geselecteerde acties hangen samen met pijler A. Van de 19 projecten uit de evaluatieperiode (1997-1999) betroffen 15 projecten diverse aspecten in verband met indicatoren. Zij hebben geleid tot aanbevelingen voor indicatoren inzake geestelijke gezondheid, gezondheidsverwachting en voeding of voor een betere gegevensverzameling met betrekking tot deze indicatoren. Er is een eerste reeks Europese gezondheidsindicatoren opgesteld en op grote schaal verspreid. Vier projecten betroffen analyse en rapportage, zoals het Europese verslag over de gezondheidstoestand en het verslag over de evaluatie van de gezondheidstechnologie. Het is de bedoeling op het einde van het programma te kunnen doorgaan met studies over specifieke indicatoren ter vervollediging van de lijst van Europese gezondheidsindicatoren die de basis moet vormen voor het Europese gezondheidsmonitoringssysteem. Daarnaast zal het programma steun verlenen aan de opstelling van regelmatige Europese verslagen over de gezondheidstoestand, zoals over de

geestelijke gezondheid of de voedingstoestand. Pijler B is bestreken door het IDA-HIEMS systeem.¹

4. CONSISTENTIE EN COMPLEMENTARITEIT

De Commissie heeft gestreefd naar consistentie en complementariteit tussen haar beleid inzake volksgezondheid en andere communautaire beleidslijnen, programma's en initiatieven door middel van een groot aantal inspanningen op verschillende operationele niveaus, meer bepaald:

- de uitvoering van het vierde kaderprogramma voor onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie (1994-1998), van dichtbij gevolgd door het interdepartementale overleg inzake de publicatie van oproepen tot het indienen van voorstellen en de goedkeuring van financieringsbesluiten

Het vierde kaderprogramma omvatte specifieke hoofdstukken over volksgezondheid en belangrijke ziekten. De coördinatie met dit programma is echter ontoereikend geweest. Dit heeft geleid tot het ontbreken van synergie tussen beide programma's.

- het communautaire kaderprogramma voor statistische informatie

EUROSTAT was betrokken bij alle uitvoeringsfasen zoals de selectie van en de vervolgcontrole op de projecten, de opstelling van het jaarlijkse werkprogramma, de deelname aan alle vergaderingen. Via het communautaire statistische programma is nauw samengewerkt met de nationale statistische bureaus en is een hoge graad van synergie bereikt.

- de communautaire projecten op het gebied van de elektronische uitwisseling van informatie tussen overheidsdiensten (IDA);

De goede samenwerking met het IDA-programma heeft geleid tot de ontwikkeling van werkzaamheden in het kader van pijler B die in hun geheel door het IDA-programma zijn gefinancierd.

- de andere volksgezondheidsprogramma's die een gezondheidsmonitoringcomponent hebben.

Om overlappingen te vermijden met de werkzaamheden van andere programma's inzake volksgezondheid, heeft het gezondheidsmonitoringsprogramma zich niet beziggehouden met thema's die in een ander programma specifiek worden behandeld, zoals in de programma's inzake kanker, drugs of met verontreiniging samenhangende ziekten.

¹ "Interchange of Data between Administrations" (IDA) en "Health Indicator Exchange and Monitoring System" (HIEMS).

5. EFFECTIVITEIT EN DOELTREFFENDHEID

Volgens het externe evaluatieverslag worden de in het besluit 1400/97/EG beschreven doelstellingen reeds bestreken door ongeveer 60% van de acties die tot dusver binnen het gezondheidsmonitoringprogramma zijn gesteund. De jaarlijkse werkprogramma's voor 1998 en 1999 hebben het mogelijk gemaakt projecten te ontwikkelen op gebieden waar meer actie nodig was om de doelstellingen te bereiken. De transparantie ten aanzien van het Europees Parlement werd verzekerd door de voorafgaande toezending van verslagen en documenten die bedoeld zijn voor het programmacomité, alsook van het jaarlijkse werkprogramma en een jaarlijkse lijst van gefinancierde projecten.

Om voor de geselecteerde acties de grootst mogelijke kwaliteit te verzekeren, heeft het programmacomité inzake de jaarlijkse werkplannen een gunstig advies afgeleverd en is het ook geraadpleegd naar aanleiding van de voorbereiding van de oproep tot het indienen van voorstellen, de selectie van de projecten en de vervolgcontrole op de uitvoering ervan. De eindbeslissing over de selectie van de projecten voor financiering berustte bij de Commissie. Hierbij heeft zij rekening gehouden met deze adviezen.

6. MONITORING

Het toezicht op de specifieke acties heeft voornamelijk plaatsgevonden via een voortdurende vervolgcontrole door de diensten van de Commissie op de naleving van de contractuele verplichtingen in de gefinancierde projecten. Naast contacten per e-mail en inspecties ter plaatse is tweemaal per jaar een coördinatievergadering met alle projectleiders georganiseerd met het oog op een deugdelijke samenwerking tussen de projecten en het zoveel mogelijk vermijden van dubbel werk. Hiertoe werden vertegenwoordigers van de lidstaten en andere diensten van de Commissie uitgenodigd.

7. CORRECTIES

Om de communautaire meerwaarde te verbeteren en het aantal betrokken landen te verhogen heeft de Commissie er bij de gegadigden op aangedrongen netwerkvorming met de andere projecten te stimuleren. Om gebieden te bestrijken die voor de Gemeenschap van belang zijn, maar die tot dusver door geen enkele geselecteerde actie zijn bestreken, heeft de Commissie de jaarlijkse werkplannen op basis van een analyse van de actieve portefeuille van het programma aangepast. Om de vervulling van de doelstellingen van het besluit ook in de toekomst te verzekeren, is het noodzakelijk de uitvoering van het gezondheidsmonitoringprogramma aan te passen door rekening te houden met de aanbevelingen van het evaluatieverslag van de externe deskundige. Bij het opstellen van de werkprogramma's voor de jaren die op de evaluatieperiode volgen is hiermee rekening gehouden. Daarnaast zullen bij de uitvoering van het komende kaderprogramma voor de volksgezondheid diverse in het externe evaluatieverslag aangekaarte kwesties worden aangepakt. Dit nieuwe programma zal er in het bijzonder naar streven voort te bouwen op de resultaten van het gezondheidsmonitoringprogramma door gebruik te maken van reeds bestaande netwerken en van de resultaten van projecten inzake de ontwikkeling van gezondheidsindicatoren waaraan steun is verleend.

8. UITTREKSEL UIT HET VERSLAG VAN DE ONAFHANKELIJKE DESKUNDIGE²

Ten slotte worden hieronder enkele uittreksels uit de bevindingen van een onafhankelijke groep deskundigen geboden die op verzoek van de Commissie het gezondheidsmonitoringprogramma heeft doorgelicht:

- De jaarlijkse werkprogramma's voor 1998 en 1999 bestrijken effectief nagenoeg alle doelstellingen van het besluit.
- Tijdens de looptijd van het programma zijn de bestaande netwerken van deskundigen op belangrijke wijze uitgebreid door alle lidstaten en andere niet-lidstaten erbij te betrekken.
- De organisaties en netwerken die voor hun financiering van derden afhangen, hebben geleerd hun voorstellen bij de Commissie op een professionele manier in te dienen.
- In de diverse lidstaten van de Unie staan veel expertise en talrijke deskundigen ter beschikking die voor specifieke problemen en taken in verband met volksgezondheid en gezondheidsmonitoring voor steun kunnen worden benaderd.
- De oprichting van een communautair systeem voor gezondheidsmonitoring is nog niet afgesloten, hoewel het aantal indicatoren reeds erg hoog ligt. Voor het beleid op praktisch niveau moet het aantal indicatoren worden beperkt.
- De bekendmaking van de resultaten verloopt langs de gebruikelijke wetenschappelijke kanalen in de Gemeenschap. Er dient meer informatie via internet te worden gepubliceerd.
- Er is prioritair aandacht besteed aan de vergaring van gegevens, terwijl de ontwikkeling van analysemethoden en de vergelijkbaarheid van de gegevens op de achtergrond is gebleven.
- Sommige van de betrokken begunstigden hebben behoefte aan managementexpertise om de diverse administratieve en budgettaire regelingen van de Commissie aan te kunnen.
- Ook in de Commissie is meer personeel nodig voor de coördinatie van het grote aantal projecten in het programma.

Om de uitvoering van het programma te verbeteren stellen de externe deskundigen de volgende aanbevelingen voor actie voor:

8.1. Inzake gezondheidsmonitoring:

- De Commissie moet het eens worden over de definitie, kenmerken en beperkingen van een communautair systeem voor gezondheidsmonitoring en haar advies daarover aan de beleidsmakers doen toekomen.
- Zowel op nationaal als op communautair niveau moeten de informatiebehoeften van de beleidsmakers in kaart worden gebracht.

² "Mid-term evaluation of public health monitoring programme", aanbesteding nr. SANCO/2000/C0/002.

- Beperking en specificering van de doelstellingen en indicatoren die nodig zijn om een systeem voor gezondheidsmonitoring op te zetten.
- Voor de overblijvende looptijd van het programma moeten twee dingen worden gedaan in verband met de vergelijkbaarheidsdoelstelling: over een klein en precies omschreven aantal indicatoren moet met het oog op de beleidsbepaling een politieke beslissing worden genomen, en de verzamelde informatie moet gegevens omvatten over de bronnen ervan, de vergelijkbaarheid met andere verwante informatie en de gebruikte hulpmiddelen om de gegevens te genereren.

8.2. Inzake het beheers- en bestuursproces:

- De bestuurscapaciteit van de Commissie vergroten door meer verantwoordelijkheden toe te kennen voor het treffen van besluiten en het vaststellen van doelstellingen.
- Er moet overlegd worden of de expertise die de Commissie nodig heeft om een systeem voor gezondheidsmonitoring op te richten, verkregen moet worden via een oproep tot het indienen van voorstellen, via een aanbesteding of helemaal niet via een openbare oproep.
- Om een programma van deze omvang in termen van netwerkvorming en gezien de behandelde thema's tot een goed einde te brengen, is er meer personeel nodig voor de inhoudelijke begeleiding van de projecten.

De Commissie is van oordeel dat vele van deze punten gerechtvaardigd zijn. Zoals onder "Correcties" aangegeven, is de Commissie daarom in actie gekomen om op de betrokken gebieden verbeteringen aan te brengen. Het is evenwel duidelijk dat er nog steeds een gebrek aan middelen bestaat en dat dit op de toepassing van dit programma een grote impact kan hebben.

9. GEFINANCIERDE PROJECTEN EN BEGROTING

De jaarlijkse lijsten van gefinancierde projecten zijn sinds het begin van het programma op de website van de Commissie beschikbaar. Deze lijsten geven meer details over de doelstellingen, het toegekende budget, de projectleider en het aantal betrokken landen. Volgens de "comitologieregels" wordt deze informatie ook naar het programmacomité en het Parlement doorgestuurd.

Alle eindverslagen van gefinancierde projecten worden op de CIRCA-site ("Communication and Information Resource Centre Administrator") van de betrokken programma's opgeladen en kunnen met een toegangscode op verzoek worden geraadpleegd. De Commissie streeft naar een betere verspreiding van de projectresultaten, met name door deze eindverslagen op de internetsite van de Commissie beschikbaar te stellen.

Hierna een overzicht van de begroting voor de jaren 1997, 1998 en 1999 voor het programma:

Begroting toegekend voor het gezondheidsmonitoringprogramma:

1997	1998	1999
------	------	------

Aantal projecten	Begroting Miljoen ECU	Aantal projecten	Begroting miljoen ECU	Aantal projecten	Begroting miljoen ECU
0	0	10	2,335	9	2,191